

[Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar – npf](#)

Tourettes syndrom innebär att barnet har rörelsetics och ljudtics under minst ett år. Det är vanligt att barn som har Tourettes syndrom även har tvångssyndrom. Genom att få en diagnos så tidigt som möjligt kan barnet få rätt hjälp och utvecklas som andra barn.

I den här artikeln används ordet barn för barn och unga upp till 18 år. Artikeln vänder sig till dig som är vårdnadshavare eller närstående till ett barn som har Tourettes syndrom.

Barn som har Tourettes syndrom får ofta de första ticsen mellan fyra och sex år. Det är ofta ögonblinkningar eller ansiktsrörelser.

[Tics](#) kan vara ljud eller rörelser.

Tourettes syndrom innebär att barnet har haft rörelsetics och ljudtics under minst ett år. Ticsen ska också ha kommit i tät följd under minst tre månader i rad. Barnet kan ibland ha rörelsetics och ibland ljudtics, men båda typerna av tics kan också förekomma samtidigt.

Vid Tourettes syndrom har barnet fått de första ticsen före 18 års ålder.

Barnet kan också ha svårt att koncentrera sig och att kontrollera impulser. Hen kan också ha [tvångsmässigt beteende](#).

Kontakta en [vårdcentral](#) om följande stämmer in på ditt barn:

- Barnet gör upprepade ofrivilliga rörelser.
- Barnet gör okontrollerade ljud.
- Barnet är rastlös.

Besvären ska ha pågått under en längre tid.

Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Du kan även kontakta [BUP:s lokala mottagningar](#).

Kontakta elevhälsan om barnet har ett eller flera av följande besvär:

- Barnet har svårt att klara kraven i skolan.
- Barnet har svårt att komma till ro eller att koncentrera sig.
- Barnet har svårt att få kompisar.

Ett bra stöd kan vara att barnet och du som vårdnadshavare så tidigt som möjligt lär er om Tourettes syndrom.

Det är bra om ni kan ha en vardag som är utvecklande och trygg. Det innebär exempelvis att se till att barnet sover tillräckligt och äter regelbundet och hälsosamt.

Du som närstående får gärna uppmuntra barnet att vara aktiv på sin fritid. Barnet kan till exempel spela fotboll, rita eller spela musik, helst tillsammans med andra.

[Här kan du få råd](#) om hur du kan göra och vad du kan tänka på om ditt barn har tics.

Du och barnet träffar en läkare eller psykolog när ni kommer till mottagningen som ska göra utredningen. Där får ni berätta om barnets besvär. Ni får också svara på frågor som behandlaren ställer utifrån frågeformulär. Äldre barn och tonåringar kan själva fylla i frågeformulär.

Ibland behöver behandlaren ta reda på om barnet har någon annan psykiatrisk diagnos eller en funktionsnedsättning utöver Tourettes syndrom.

En läkarundersökning ingår alltid i utredningen.

Det är vanligt att barn som har Tourettes syndrom även har [tvångssyndrom](#). Det finns också barn som har tvångssyndrom med symtom som liknar Tourettes syndrom.

Barnet kan även ha andra diagnoser tillsammans med Tourettes syndrom. Det kan exempelvis vara [adhd](#) eller någon form av [autism](#).

Ett barn som har Tourettes syndrom och adhd kan ofta ha svårt att koncentrera sig.

Behovet av stöd varierar från barn till barn. Det beror också på barnets ålder.

Barnet behöver stöd så tidigt som möjligt om hen har Tourettes syndrom och andra svårigheter, till exempel inlärningsproblem eller [adhd](#). Det kan exempelvis innebära att barnet får anpassad undervisning i skolan.

Barn med Tourettes syndrom kan behöva [psykologisk behandling med kognitiv beteendeterapi, KBT](#). Det kan till exempel vara om ticsen gör det svårt för barnet att gå i skolan och vara med kompisar.

En form av kognitiv beteendeterapi handlar om att göra barnet medvetet om när ett tics håller på att komma. Hen ska då göra en motrörelse som är omöjlig att utföra samtidigt med tics. Ett barn som gör ljud kan till exempel försöka andas djupt som motrörelse.

En annan psykologisk terapi handlar om att hjälpa barnet att lära sig stå emot ett tics så länge som möjligt. Barnet övar gradvis att stå emot ticsen allt längre.

Ibland kan barnet behöva läkemedel om hen upplever ticsen som mycket störande. Ett annat skäl till behandling med läkemedel kan vara att barnet har en funktionsnedsättning eller har svårt att klara sin vardag, till exempel gå i skolan. Tourettes syndrom behandlas främst med antipsykotiska läkemedel.

Barnet behöver ofta läkemedelsbehandling om hen samtidigt har [adhd](#).

Det är oklart vad som orsakar Tourettes syndrom men det är vanligt att flera i en genetisk familj eller släkt har sjukdomen. Därför kan Tourettes syndrom vara ärftlig.

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Även barn ska få [vara delaktig](#) i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Senast uppdaterad:

2022-10-25

Redaktör:

Katja Öster, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Karin Strååt, läkare, specialist i allmänmedicin, Stockholm

Tics kan vara plötsliga ljud från munnen, näsan eller halsen. Det kan också vara rörelser som är svåra att hålla tillbaka. Oftast är de ofrivilliga, men ibland kan de kontrolleras med viljan.

När ett barn eller en tonåring har tvångssyndrom är hen upptagen av obehagliga tankar och känner sig tvingad att göra saker på ett speciellt sätt. Annars får hen stark ångest och tror ofta att någonting hemskt kommer att hända. Det finns behandling mot tvångssyndrom.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).